

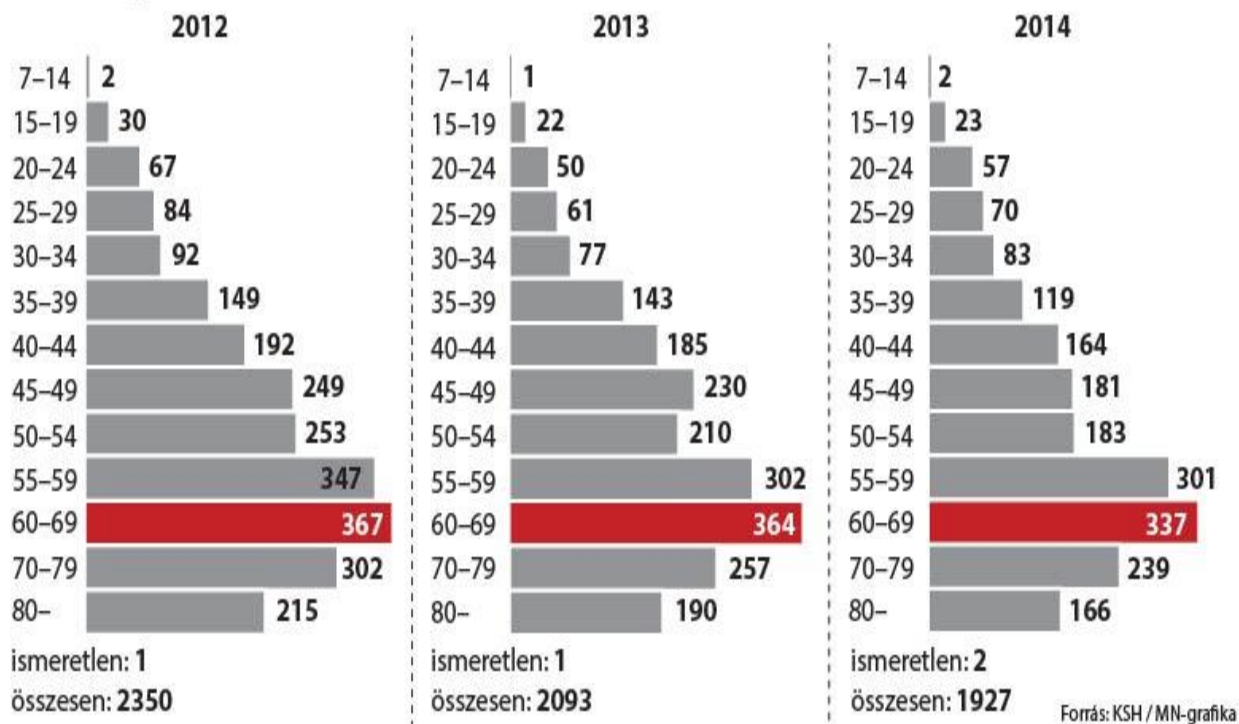
Megelőzhető a gyermekkori öngyilkosság

Az utóbbi hónapokban nem egy fiatalkori öngyilkosságról szóló hír sokkolta a közvéleményt. Néhány hete egy 12 éves diák akasztotta fel magát, az ok állítólag a rossz tanulmányi eredménye volt. Sófi Gyula igazságügyi gyermekpszichiáter szerint a szuicid hajlam örökölhető. A szakember elmondta, egy hétvége alatt a Heim Pál Gyermekkórház pszichiátriai osztályára a kezelték 25-30 százaléka öngyilkossági kísérlet miatt érkeznek. A debreceni Szent József Gimnáziumban, ahol nemrégiben egy fiú és egy lány vetett véget életének, most speciális terápiával segítik a feldolgozást, ezzel próbálják megakadályozni az öngyilkossági hullám elindulását.

Tíz- és húszéves kor között a leggyakoribb a pszichiátriai betegségek kialakulása, mégis hazánkban mindössze négy elkülönült gyermekpszichiátriai osztály működik: Budapesten a Vadaskert Alapítványnál és a Heim Pál Gyermekkórházban, Szegeden a gyermekklinikán és Debrecenben a megyei kórházban – mondta lapunknak Sófi Gyula, a Heim Pál Gyermekkórház pszichiátriai osztályának főorvosa, igazságügyi gyermekpszichiáter. A szakértő, akinek véleményét több, közelmúltbeli gyermeköngyilkosság esetében is kikérték, drámai adattal kezdte beszélgetésünket: a budapesti kórházban egyetlen hétvégén a fekvőbeteg-részleg 25-30 százalékát öngyilkossági kísérlet miatt kezelt betegek teszik ki. Nekik, a túlélőknek igyekeznek a legjobb ellátást nyújtani, a fiataloknál azonnali, intenzív pszichiátriai kezelést kezdenek, és a szülők mellett az érintett iskolát is bevonják, hogy minél gyorsabban kiderüljön, mi volt az oka a kísérletnek. Az öngyilkossági hajlam a főorvos szerint örökölhető, vagyis míg a különböző viselkedési mintákat a szocializáció során sajátítják el a gyerekek, addig a szuicid hajlam a gének által továbbadható.

– Az, hogy egy gyermeknek vagy felnőttnek a kudarcok inspirálóak vagy megsemmisítő erejűek, nagyban függ attól, hogy milyen családból származnak, milyen viselkedési mintákat visznek tovább – mondta Sófi Gyula. A fiatalkori öngyilkosság okai között szerinte leginkább a családok szétesése vagy a családon belüli konfliktusok, az életvitel problémái és a kortársak közötti viták szerepelnek. – A gyermekek magukra hagyatottsága komoly problémákat teremthet, és ebben nagyon nagy felelőssége van a szülőnek. A gyermek ugyanis még nem rendelkezik azokkal a megküzdési stratégiákkal, amelyek szükségesek ahhoz, hogy hatékonyan kezelje a mindennapok sérelmeit, feszültségeit. Egy magára hagyott gyermek csak a saját módszereivel tud ezzel megbirkózni, ilyen a befelé fordulás, depresszió, elzárkózás, de az is előfordulhat, hogy agresszív, támadó lesz. Minden esetben figyelni kell a kisebb változásokra is, mert azok utalhatnak arra, hogy valaki nem tud megbirkózni az adott szituációval. Ilyenek az étkezési zavarok, az alvási nehézségek, de még az is, ha változik a gyermek kedvenc időtöltése – fejtette ki a szakember.

A halállal végződött öngyilkosságok száma és aránya korcsoportok szerint

Arra a kérdésre, hogy hazánkban hány olyan 18 év alatti gyermek, kamasz él, akinek szüksége lenne valamilyen pszichiátriai kezelésre, de nem jut el a megfelelő intézménybe, Sófí Gyula úgy válaszolt: nem létezik pontos adat, de az biztos, hogy arányaiban nincs több beteg, mint Európa más országaiban. Viszont nálunk a fekvőbeteg-ellátó helyekre jutó kezelések száma kiemelkedően magas, ennek oka, hogy kevés gyermekpszichiáter dolgozik az országban, és az ellátókapacitás is gyenge. A szakember szerint az utóbbi harminc évben egyre gyakoribb jelenség a gyerekek agresszív viselkedése, és erre csak ráerősített az internet megjelenése és a közösségi oldalak térhódítása, amely utat tör a virtuális zaklatásnak is. – A YouTube a verbális és a fizikai agresszivitásnak is teret ad, és a Facebook is egészen újfajta „borzalmakat” teremt – mondta a főorvos, aki szemtől szembeni és online zaklatás miatt is kezelt gyerekeket. Azoknak a gyermekeknek, akiknek barátjuk, osztálytársuk öngyilkosságot kísérelt meg vagy követett el, a szakértő szerint nagyon fontos az azonnali pszichológiai segítség. A terápiás foglalkozásokon a fiatalok kibeszélhetik a gondolataikat, érzéseiket, és megtanulhatják, hogyan dolgozható fel egy ilyen trauma.

A Központi Statisztikai Hivatal lapunkhoz eljuttatott adataiból kiderült, a befejezett fiatalkori öngyilkosságok száma az elmúlt 30 évben jelentősen csökkent. Míg 1980-ban a 7–14 évesek között 34-en vetettek véget életüknek önkezüikkel, addig ez a szám 1990-ben 25, 2000-ben 11, a legfrissebb, 2014-es adatok szerint pedig mindössze 2. Az adatok a 15–19 éves fiatalok között is javuló tendenciát mutatnak: 1980-ban 81, 1990-ben 77, míg 2000-ben 46 kamasz lett öngyilkos. A szám 2014-ben feleződött, akkor 23 ilyen esetet regisztráltak. Bár a csökkenés mindenféleképpen pozitív folyamatra enged következtetni, nem vigasztalhatja azokat a családokat, akiknél bekövetkezett a tragédia.

Tavaly novemberben egy fiú, majd januárban egy lány vetett véget az életének Debrecenben. Mindketten a Szent József Gimnázium tanulói voltak, lapértésülések szerint közel álltak egymáshoz. Az iskola igazgatója, Bódis Zoltán lapunk megkeresésére elmondta: iskolapszichológus segítségével igyekeznek segíteni a diákoknak, hogy feldolgozzák a tragédiákat, jelenleg egy öngyilkosságokkal kapcsolatos kríziskezelésre és prevencióra specializálódott szakember is segíti a munkát. – Berényi András, a Forrás Lelki Segítők Egyesülete elnöke egy konkrét programot dolgozott ki az intézmény pedagógiai programjához illeszkedően Figyeljünk egymásra! címmel, fenntartói különfinanszírozással – közölte az igazgató. Mint kifejtette, a fiú tavaly november 14-én követett el öngyilkosságot; két nappal később az intézményben igazgatói óra és iskolapszichológusi gyászterápia is zajlott, hogy minél hamarabb segítséget nyújtsanak a diákoknak. – November végére, december elejére rendeződni látszódott a dolog, a diákok decembertől már nem igényeltek külön foglalkozást, megfogalmazásuk szerint szerettek volna túllépni a társuk elvesztése miatt érzett fájdalomon – mondta Bódis Zoltán. A szörnyű tragédia okozta sokk azonban nem ért véget. Január 19-én ugyanazon osztály egyik lány tanulója vetett véget életének, sajtóértesülések szerint nem tudta feldolgozni a fiú elvesztését. Az igazgató erről úgy nyilatkozott: a tragikus esemény után már egy specialistákból álló munkacsoport – rendőrségi szakember, pszichológus, családsegítő – intenzív kríziskezeléssel segítette a helyi munkatársakat. Kiemelte azt is, az érintett osztályban azóta egy összesen 30 órás, heti 2 alkalommal zajló feldolgozó mentálhigiénés program működik a külsős munkatársak vezetésével, emellett az iskolapszichológus egyéni terápiát folytat. – Különösen fontos a pedagógusok jelzőrendszere, illetve az intézményi lelki vezető szerepe, ugyanis ez a két eset mélyen megrázta a pedagógus kollégákat is, számukra is elsődleges fontosságú volt a lelki támasz, hogy a diákoknak már támogató-segítő szerepben mutakozzon – emelte ki Bódis Zoltán. Az intézményvezető elmondta: a második eset alapvetően változtatta meg a helyzetet. A korábban nem ismert internetes tartalmakról a diákok már rendszeresen jeleznek. – Így látókörünkbe kerültek azok a diákok, akik további segítséget, támogatást igényelnek – fűzte hozzá az igazgató.

Debrecentől nem messze, Hajdúszováton február végén történt tragédia. Egy 12 éves kislány akasztotta fel magát, a Blikk információi szerint az ok a rossz bizonyítványa volt, amelyről a fiú búcsúlevelében is említést tett. A gyerek tette sokkolta a közösséget, a hírek szerint nem voltak előjelek, amelyekből a tragédiára lehetett volna következtetni. A hatodik osztályos fiút a testvére találta meg, már nem lehetett rajta segíteni.

Ezek a közelmúltban történt esetek arra hívják fel a figyelmet, hogy bár az utóbbi harminc évben kevesebb a befejezett öngyilkosság, a szakértői véleményekből kitűnik: gyakran csak a gyors beavatkozásnak köszönhető, hogy sikerül egy életet megmenteni. A tragédia megakadályozásában kulcsszerepük van a szülőknek és a pedagógusoknak, és gyanú esetén érdemes szakemberhez fordulni.

Kuslits Szonja, MNO